



*Po raz pierwszy  
online!*

## **Próbnny egzamin ósmoklasisty Język polski**

**DATA: Marzec 2019 r.**

**CZAS PRACY: 120 minut**

### **Informacje:**

1. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
2. Arkusz z odpowiedziami znajdziesz na platformie edukacyjnej EQURS.PL
3. Jeżeli nie jesteś pewna/pewny jak rozwiązać dane zadanie, przygotowaliśmy dla Ciebie video-omówienie, które jest dostępne na platformie EQURS.PL
4. Na EQURS.PL znajdziesz pierwsze w Polsce Video-Repetytoria dla ósmoklasistów, dzięki którym powtórzysz cały materiał i usystematyzujesz swoją wiedzę

***Powodzenia i milej nauki z EQURS.PL!***

**Przeczytaj test i wykonaj zadania.**

Adam Mickiewicz

**PAN TADEUSZ**

Gdy okiem wkoło rzuca, postrzega: to ona!  
Telimena, samotna, w myślach pogrążona,  
Od wczorajszej postacią i strojem odmienna,  
W bieliźnie, na kamieniu, sama jak kamienna;  
Twarz schyloną w otwarte utuliła dłonie,  
Choć nie słyszysz szlochania, znać, że we łzach tonie.  
Daremnie broniło się serce Tadeusza;  
Ulitował się, uczuł że go żal porusza.  
Długo poglądał niemy, ukryty za drzewem,  
Na koniec westchnął i rzekł sam do siebie z gniewem:  
«Głupi! cóż ona winna, że się ja pomylił?»  
Więc z wolna głowę ku niej zza drzewa wychylił —  
Gdy nagle Telimena zrywa się z siedzenia,  
Rzuca się w prawo, w lewo, skacze skrós strumienia,  
Rozkrzyżowana, z włosom rozpuszczonym, blada,  
Pędzi w las, podskakuje, przyklęka, upada,  
I nie mogąc już powstać, kręci się po darni;  
Widać z jej ruchów, w jakiej strasznej jest męczarni:  
Chwyta się za pierś, szyję, za stopy, kolana.  
Skoczył Tadeusz myśląc, że jest pomieszana  
Lub ma wielką chorobę. Lecz z innej przyczyny  
Pochodziły te ruchy.  
U bliskiej brzeziny  
Było wielkie mrowisko. Owad gospodarny  
Snuł się wkoło po trawie, ruchawy i czarny.  
Nie wiedzieć, czy z potrzeby czy z upodobania,  
Lubił szczególnie zwiedzać *Świątynię dumania*;  
Od stołecznego wzgórzka aż po źródła brzegi  
Wydeptał drogę, którą wiódł swoje szeregi.  
Nieszczęściem, Telimena siedziała śród drożki:  
Mrówki, znęcone blaskiem bieluchnej pończoszki,  
Wbiegły, gęsto zaczęły łaskotać i kąsać,  
Telimena musiała uciekać, otrząsać,  
Na koniec na murawie sięść i owad łowić.  
Nie mógł jej swej pomocy Tadeusz odmówić:  
Oczyszczając sukienkę, aż do nóg się zniżył,  
Usta trafem ku skroniom Telimeny zbliżył —  
W tak przyjaznej postawie, choć nic nie mówili  
O rannych kłótniach swoich, przecież się zgodzili.  
I nie wiedzieć, jak długo trwałaby rozmowa,  
Gdyby ich nie przebudził dzwonek z Soplicowa —  
Hasło wieczery.  
Pora powracać do domu,  
Zwłaszcza że słyhać było opodal trzask łomu.  
Może szukają? razem wracać nie wypada;

Więc Telimena w prawo pod ogród się skrada,  
A Tadeusz na lewo biegł do wielkiej drogi.  
Oboje w tym odwrocie mieli nieco trwogi:  
Telimenie zdało się, że raz spoza krzaka  
Błysła zakapturzona, chuda twarz Robaka;  
Tadeusz widział dobrze, jak mu raz i drugi  
Pokazał się na lewo cień biały i długi,  
Co to było, nie wiedział, ale miał przeczucie,  
Że to był Hrabia w długim, angielskim surducie.

**Zadanie 1. (0-1)**

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe i F – jeśli jest fałszywe.

W załączonym fragmencie <i>Pana Tadeusza</i> pojawiają się elementy komizmu sytuacji	<b>P</b>	<b>F</b>
Z poddanego fragmentu wynika, że Tadeusz pokłócił się z Telimeną i do końca pozostali już w konflikcie	<b>P</b>	<b>F</b>

**Zadanie 2. (0-2)**

Uzasadnij, że w powyższym fragmencie przyroda została poddana zabiegowi personifikacji.

.....  
.....  
.....  
.....

Uzasadnij, że we fragmencie autor zastosował zabieg budowania napięcia.

.....  
.....  
.....  
.....

**Zadanie 3. (0-1)**

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W zdaniu *Skoczył Tadeusz myśląc, że jest pomieszana*, dwa ostatnie słowa można byłoby zastąpić frazeologizmem:

- A. zachorowała
- B. postradała zmysły
- C. oszalała
- D. serce wyskoczyło jej z piersi

**Zadanie 4. (0-1)**

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Na podstawie załączonego fragmentu można stwierdzić, że Tadeusz to człowiek A/B o czym świadczy C/D

A. poczciwy	C. fakt, że starał się nie obwiniać Telimeny.
B. podstępny	D. to, że przemykał w drodze do domu sam, nie przyznając się, że spędził czas z Telimeną.

**Zadanie 5. (0-2)**

Przeczytaj zdanie *Telimene zdało się, że raz spoza krzaka / Błysła zakapturzona, chuda twarz Robaka [...]*, a następnie, odwołując się do znajomości całej lektury, podaj przykład innych zachowań księdza Robaka, które świadczyłyby, że faktycznie mógł śledzić Telimenę i Tadeusza

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

**Zadanie 6. (0-1)**

**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź**

Tadeusz w swoich myślach posłużył się pytaniem retorycznym *cóż ona winna, że się ja pomylił?*, aby:

- A. przekonać sam siebie, że słusznie ocenił Telimenę
- B. usprawiedliwić swój gniew
- C. usprawiedliwić gniew Telimeny
- D. przekonać siebie, że to nie Telimena jest odpowiedzialna za nieporozumienie

**Zadanie 7. (0-2)**

- a) Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł lektury, z której pochodzi poniższy fragment

**PODSTOLINA**

Wacław!

**WACŁAW**

*z pomieszaniem*

Nie wiem wprawdzie...

**PODSTOLINA**

To spotkanie!...

**WACŁAW**

Ty więc jesteś Podstoliną? [...]

**PODSTOLINA**

*czule*

Ja cię zwiążę,  
Ja cię zamknę, drogi książę.

**WACŁAW**

Ach, nie powtórz tego słowa!  
Patrz, jak wstydem cały płonę  
Za studenckie przewinienia.  
Ni tytułu, ni imienia  
Wacław dalej nie zachowa.  
Bo te były —

**PODSTOLINA**

Cóż?

**WACŁAW**

Zmyśłone.

**PODSTOLINA**

Wszystko?

**WACŁAW**

Wszystko, co do joty.

**PODSTOLINA**

I nie księciem?

**WACŁAW**

Ani trochę.

**PODSTOLINA**

Cóż za powód?

**WACŁAW**

Myśli płoche,  
Szał młodości — chęć pustoty —  
Jednym słowem, coś bez celu  
Jak to każde głupstwo prawie.

**PODSTOLINA**

Ależ miłość twa, Wacławie?  
[...]  
Ten rumieniec na twym czole

Jak tłumaczyć? — Ja czekałam,  
W całej Litwie cię szukałam,  
Lecz o księciu Radosławie  
Nikt nie wiedział, nie mógł wiedzieć.

### WACŁAW

Byłem... młody...

Autor ..... Tytuł .....

b) Zastąp pojawiające się we fragmencie sformułowanie z  *pomieszaniem*  
wyrażeniem synonimicznym

### Zadanie 8. (0-2)

Na podstawie fragmentów oraz znajomości powyższych lektur wskaż jedno podobieństwo i jedną różnicę, między relacją Tadeusza i Telimeny a Wacława i Podstoliny

Podobieństwo:

.....  
.....  
.....  
.....

Różnica:

.....  
.....  
.....  
.....

### Zadanie 9. (0-1)

**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź wśród podanych.**

Zdanie *Telimena w prawo pod ogród się skrada, a Tadeusz na lewo biegł do wielkiej drogi* to zdanie

- złożone współrzędnie łączne
- złożone podrzędnie okolicznikowe celu
- złożone współrzędnie przeciwstawne
- złożone podrzędnie okolicznikowe miejsca



**Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**

Krzysztof Szymborski

**PARADOKS KŁAMSTWA**

**Naukowcy od dłuższego czasu twierdzą, że – jak to wyraził Richard Alexander, znany amerykański zoolog – ludzkie życie społeczne jest siecią kłamstw i podstępów. Nie tylko ludzkie.**

Podstępem posługują się choćby owady, nie mówiąc o szympanсах czy pawianach. Filozof i psycholog ewolucyjny David Livingstone Smith, autor wydanej przed paroma laty książki „Why We Lie: The Evolutionary Roots of Deception and the Unconscious Mind” (*Dlaczego kłamiemy: Ewolucyjne korzenie oszukaństwa i nieświadomy umysł*), rozwija tę myśl szerzej, dowodząc, że zdolność do kłamstwa jest ważną ewolucyjną adaptacją niezbędną dla biologicznego przetrwania. I że pod ciężarem nadmiaru uczciwości cała delikatna tkanka społeczna uległaby załamaniu. Słowa te mogą razić cynizmem, ponieważ pojęcia takie jak „kłamstwo” czy „oszustwo” niosą ze sobą spory ładunek wartościujący i budzą odruchowe, emocjonalne potępienie.

Aby zjawisko kłamstwa poddać naukowej, a nie moralnej analizie, trzeba je na nowo zdefiniować w bardziej neutralnych emocjonalnie kategoriach. [...] Dobór słów jest tu starannie przemyślany. W tym szerokim sensie kłamstwem niekoniecznie jest werbalna wypowiedź. Znacznie częściej, zarówno my, jak i inne żywe organizmy (kłamać mogą nawet rośliny!) uciekamy się do oszukańczych wybiegów, nic nie mówiąc. Podstępem ukrywającym prawdziwą informację może być nasz wygląd, zreżymowany strojem podkreślającym zalety naszej anatomii i ukrywającym jej defekty. Żyjąca w Indonezji roślina o nazwie *Rafflesia arnoldii*, kiedy kwitnie, wydziela oszukańczo zapach gnijącego mięsa, by zwabić zapylające ją muchy; orchidea *Orphys speculum* w podobnym celu posługuje się imitacją feromonów os; ludzie z kolei maskują prawdziwy zapach swego ciała opryskując się wonnymi substancjami. [...]

Brak świadomej motywacji przy stosowaniu podstępów, mających zmylić przeciwnika, charakteryzuje nie tylko kłamstwa uprawiane przez rośliny czy zwierzęta. Także ludzie, u których znaczna część procesów myślowych odbywa się poza świadomością, zdolni są do oszukiwania bezwiednie innych i samych siebie.

Jak zauważył słynny francuski dyplomata Charles Maurice de Talleyrand, „język wymyślono po to, aby ludzie mogli ukrywać swoje myśli”. Zasadniczą funkcją ludzkiego języka było od początku nie tyle wzajemne przekazywanie sobie rzeczowych informacji, co społeczna manipulacja i kontrola. Robin Dunbar, brytyjski antropolog, który w 1998 r. wydał książkę dostępną po polsku jako *Pchły, plotki i ewolucja języka*, twierdzi, że we wczesnym stadium swego rozwoju język spełniał w ludzkich grupach funkcję podobną do wzajemnego iskania się małp. Zacieśniał międzyludzkie więzi poprzez wymianę plotek przydatnych członkom grupy dla wyrobienia sobie opinii na temat innych. Dzięki temu mogli unikać tych, którzy nie oddawali pożyczonej dzidy, a starać się o przychylność współplemieńców, którzy szczerze dzielili się upolowanym mamutem. [...]

Choć większość z nas twierdzi, że uczymy nasze dzieci, aby nigdy nie kłamały, w rzeczywistości jeszcze częściej uczymy je, jak kłamać w sposób społecznie akceptowany. Oczekujemy od nich okazywania (udawanego) szacunku osobom starszym, wysyłania serdecznych życzeń imieninowych ciotce, której nie cierpią. [...] Nie mówiąc już o tym, że sami opowiadamy dzieciom bajki o nieistniejących postaciach pełne nieprawdopodobnych zdarzeń.

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/nauka/273908,1,paradoks-klamstwa.read>



**Zadanie 11. (0-1)**

**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź wśród podanych.**

Wyraz *moralny*, użyty (w rodzaju żeńskim) w zdaniu *Aby zjawisko kłamstwa poddać naukowej, a nie moralnej analizie, trzeba je na nowo zdefiniować w bardziej neutralnych emocjonalnie kategoriach* zastąpić można:

- a) właściwej
- b) etycznej
- c) potocznej
- d) nienaukowej

**Zadanie 12. (0-2)**

**Uporządkuj podane stwierdzenia w taki sposób, aby odpowiadały treściom zawartym w kolejnych akapitach. Wpisz do tabeli właściwe oznaczenia literowe. Uwaga! Uwzględnij także pierwszy akapit pisany pogrubioną czcionką.**

- A.** przykład ilustrujący tezę
- B.** teza artykułu wskazująca na to, że oszustwo jest normą w przyrodniczej rzeczywistości
- C.** pokazanie sprzeczności w ludzkim rozumieniu tego, czym jest kłamstwo
- D.** historia kłamstwa w ludzkiej komunikacji

Akapit	Treść akapitu
<b>1.</b>	
<b>3.</b>	
<b>5.</b>	
<b>6.</b>	

**Zadanie 13.(0-1)**

**Oceń prawdziwość poniższych twierdzeń. Wybierz P, jeśli twierdzenie jest prawdziwe albo F – jeśli jest fałszywe.**

Według autorów kłamstwo przeszkadza w wyrobieniu sobie pozycji w drabinie społecznej.	<b>P</b>	<b>F</b>
Według autorów kłamstwo dopiero w czasach współczesnych traktowane jest jako niemoralne.	<b>P</b>	<b>F</b>

**Zadanie 14. (0-2)**

**Zdecyduj, czy autor tekstu usprawiedliwia ludzkie kłamstwa. Odpowiedź uzasadnij.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 15. (0-1)**

**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź wśród podanych.**

Przytoczenie przez autora słów francuskiego dyplomaty służy:

- A. przedstawieniu innej opinii niż własna
- B. złagodzeniu mocnej tezy artykułu
- C. podkreśleniu powszechności opinii na temat celu kłamstwa
- D. wykazaniu się znajomością opinii innych osób

**Zadanie 16. (0-3)**

**a) wyjaśnij, jak rozumiesz sens podanego zdania. Odwołaj się do treści artykułu**

*Także ludzie, u których znaczna część procesów myślowych odbywa się poza świadomością, zdolni są do oszukiwania bezwiednie innych i samych siebie.*

.....  
.....  
.....  
.....

**b) Na podstawie powieści *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza wskaż bohatera, który potwierdza, że możliwe jest oszukiwanie samego siebie. odpowiedź uzasadnij.**

Bohater

.....

Uzasadnienie

.....  
.....  
.....  
.....

**Zadanie 17. (0-2)**

**Oceń prawdziwość poniższych twierdzeń. Wybierz P, jeśli twierdzenie jest prawdziwe albo F – jeśli jest fałszywe.**

W zdaniu <i>Zasadniczą funkcją ludzkiego języka było od początku nie tyle wzajemne przekazywanie sobie rzeczowych informacji, co społeczna manipulacja i kontrola. słowo przekazywanie jest przydawką.</i>	<b>P</b>	<b>F</b>
W zdaniu <i>Choć większość z nas twierdzi, że uczymy nasze dzieci, aby nigdy nie kłamały, w rzeczywistości jeszcze częściej uczymy je, jak kłamać w sposób społecznie akceptowany. występuje podmiot domyślny.</i>	<b>P</b>	<b>F</b>

